

Til lovforslag nr. L 117 og L 118. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 19. maj 1989

Betænkning

over

I. Forslag til lov om registreret partnerskab

[af Pia Gjellerup (S) og Carsten Andersen (SF) m.fl.]

II. Forslag til lov om ændring af ægteskabsloven, arveloven, straffeloven og lov om afgift af arv og gave

(Ændringer som følge af indførelse af registreret partnerskab)

[af Pia Gjellerup (S) og Carsten Andersen (SF) m.fl.]

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne dels har besvaret skriftligt, dels vil besvare inden 2. behandling af lovforslagene.

Nogle af spørgsmålene og svarene herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Udvalget har endvidere modtaget mundtlige og/eller skriftlige henvendelser fra:

Assurandør-Societetet,
Fomsgaard, Jytte, Sdr. Felding,
Glenthøj, Jørgen, sognepræst, Sabro,
Hertz, Edel, lærer, Hellerup, m.fl.
Landsforeningen for bøsser og lesbiske, Forbundet af 1948,
Pas På Børn, v/ Vibeke Sloth Henriksen, Vejle, og
Skøtt, Lizzi, Tåstrup, m.fl.

Der er af et mindretal stillet ændringsforslag til både det under I og det under II nævnte lovforslag.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslagene til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Mindretallet ønsker at udtale følgende:

Med de stillede ændringsforslag til L 117 og L 118 er der skabt et grundlag for opfyldelsen af ønsket om at sikre parforhold af bøsser og lesbiske de samfundsmæssigt givne retsgarantier, rettigheder og pligter, som tilkommer ægtepar i det danske samfund.

Der er i lovforslaget om registreret partnerskab og ændringsforslagene hertil indarbejdet sådanne undtagelser, at registrerede partnere ikke opnår samme retsstilling i forhold til børn, som gælder for ægtefæller. Udviklingen er ikke nået dertil, at det forekommer rigtigt og naturligt.

Et særligt forhold, som har påkaldt sig interesse både før og under udvalgsbehandlingen, har været registrerede partners retsigheder i forhold til private forsikringselskaber og pensionskasser.

Efter gennemførelse af lovforslaget vil der være en generel ligestilling mellem ægtefæller og registrerede partnere. Det vil derfor være i strid med § 1 i lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v., såfremt der i forsikringspolicer og pensionskassevedtægter opretholdes en administration af bestemmelser

vedrørende ægtefæller, der diskriminerer registrerede partnere.

Det må på denne baggrund være selvfølgelig, at forsikringspolicer og pensionskassevedtægter administreres efter lovforslagene bestemmelser om ligestilling mellem ægtefæller og registrerede partnere. Det kan i denne forbindelse anføres, at Finanstilsynet i forbindelse med ansøgninger om godkendelse af generelle forsikringsbetingelser og pensionskassevedtægter bør påpege dette forhold over for ansøgerne.

Der har i debatten om lovforslaget om registreret partnerskab været rejst det spørgsmål, om der med en gennemførelse af lovforslaget vil være øget indrejse til Danmark fra udlandet af personer, der indgår i et registreret partnerskab.

Der er to forhold, der er vigtige i denne sammenhæng. For det første de gældende regler for familiesammenføring af homoseksuelle partnere og for det andet proformaspørgsmålet.

Der er i dag adgang til at opnå opholdstilladelse i Danmark, såfremt man gennem mindst 18 måneder har haft samliv eller på anden måde intens kontakt med en person med varig opholdstilladelse i Danmark.

Reglen bliver anvendt i et meget beskedent omfang og da i relation til europæere eller nordamerikanere, hvis kulturer og historie rummer accepten af homoseksualitet.

Der er i lovforslaget lagt op til, at samlivskravet sidestilles med kravene til ægtefæller, idet der dog er den væsentlige forskel, at et registreret partnerskab kun kan indgås, såfremt mindst den ene part har statsborgerskab i Danmark, hvor der for ægtepar hverken gælder opholds- eller statsborgerkrav.

Proformaregistrerede partnerskaber vil næppe ses, idet man, såfremt man er ude i et i virkeligheden illegalt ærinde, vil undgå at påkalde sig den yderligere opmærksomhed, som et registreret partnerskab i denne situation vil vække i lang tid fremover.

Der er i øvrigt ikke belæg for at antage, at der er mange proformaægteskaber i Danmark, selv om det hverken er vanskeligt eller usædvanligt at indgå ægteskab.

Som det fremgår af § 4 i L 118 om ændring af forskellige love som følge af indførelse af registreret partnerskab, skal bestemmelser i den gældende lovgivning, der tilsigter ligebehandling af samlevende personer af samme køn og ægtepar, udgå.

Efter vedtagelsen af de to lovforslag skal der være ligestilling mellem ægtepar og registrerede partnere på nær de i lovforslagene angivne undtagelser, ligesom der skal være ligestilling mellem samlevende par af forskelligt køn og samlevende par af samme køn.

Et *andet mindretal* (Det Konservative Folkepartis, Venstres og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) vil ved 2. behandling redegøre for sin stilling til lovforslagene og de stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) vil ligeledes ved 2. behandling redegøre for sin stilling til lovforslagene og de stillede ændringsforslag.

Også et *fjerde mindretal* (Centrum-Demokraternes medlem af udvalget) vil ved 2. behandling redegøre for sin stilling til lovforslagene og de stillede ændringsforslag.

Et *femte mindretal* (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslagene til *forkastelse* ved 3. behandling.

Efter Kristeligt Folkepartis opfattelse har lovforslagene om indførelse af registreret partnerskab ikke nogen som helst berettigelse. De er i strid med hele grundlaget for ægteskabet, som er forbeholdt forholdet mellem kvinde og mand.

Der er ikke på nogen måde sandsynliggjort et reelt behov for en lovmæssig regulering ud over den eksisterende, som allerede i dag efter Kristeligt Folkepartis opfattelse løser de homoseksuelle pars juridiske problemer. Kristeligt Folkeparti opfatter mere lovforslagene som et forsøg på at blåstempe homoseksuel levevis end som et reelt ønske om at hjælpe homoseksuelle.

Hvis lovforslagene gennemføres, vil det ikke hjælpe de homoseksuelle par, der af forskellige grunde ikke ønsker at lade sig registrere. Mange homoseksuelle har formentlig stadig et ønske om at leve uden offentlighed omkring deres seksuelle forhold. Sådanne par kan have større behov for retsbeskyttelse end de par, der lader sig registrere. Ligeledes finder Kristeligt Folkeparti, at en gennemførelse af lovforslagene i høj grad vil skade de heteroseksuelle af samme køn, der bor sammen. Man tager her en lille gruppe mennesker, der af den ene eller anden grund ikke kan gifte sig, og giver den en fortrinsstilling. Det er ikke rimeligt.

Endelig ønsker Kristeligt Folkeparti at fremhæve, at der ingen andre steder i verden er overvejelser om at indføre en lignende ordning. Mindretallet finder derfor ikke, at Danmark skal være foregangsland på dette område.

Specielt frygter Kristeligt Folkeparti, at lovforslagene vil skabe et modsætningsforhold til de andre nordiske lande. Det vil betyde en belastning af det nordiske samarbejde på det juridiske område. Netop den nordiske retsenhed på familieretsområdet har et flertal i Folketinget altid stået bag.

Ændringsforslag

til

I. Forslag til lov om registreret partnerskab
[af Pia Gjellerup (S) og Carsten Andersen (SF)
m.fl.]

Af et *mindretal* (S og SF):

Til § 2

1) I *stk. 2* indsættes efter »bopæl her i landet« ordene: »og dansk statsborgerskab«.

Til § 3

2) *Stk. 1* affattes således:

»Registrering af partnerskab har med de i § 4 anførte undtagelser samme retsvirkninger som indgåelse af ægteskab.«

3) Som nyt stykke indsættes efter *stk. 1*:

»*Stk. 2*. Bestemmelser i dansk lovgivning, som omhandler ægteskab og ægtefæller, skal anvendes tilsvarende på registreret partnerskab og registrerede partnere.«

Til § 4

4) Som nye stykker indsættes efter *stk. 1*:

»*Stk. 2*. Myndighedslovens § 13, 3. pkt., og § 15, *stk. 3*, om ægtepar finder ikke anvendelse på det registrerede partnerskab.

Stk. 3. Bestemmelser i dansk lovgivning, der indeholder særlige regler om den ene part i et ægteskab bestemt ved dennes køn, finder ikke anvendelse på det registrerede partnerskab.

Stk. 4. Bestemmelser i internationale traktater finder ikke anvendelse på det registrerede partnerskab, såfremt medkontrahenten gør opmærksom på, at en sådan anvendelse måtte stride imod medkontrahentens forudsætninger ved traktatens indgåelse.«

Til § 5

5) *Stk. 1* affattes således:

»Ægteskabslovens kapitel 3, 4 og 5 og retslejelovens kapitel 42 finder tilsvarende anvendelse på opløsning af et registreret partnerskab, jf. dog *stk. 2* og 3.«

6) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2*. Ægteskabslovens § 46 anvendes ikke ved opløsning af et registreret partnerskab.«

7) *Stk. 4* udgår.

Til § 6

8) Paragraffen affattes således:

»§ 6. Loven træder i kraft den 1. oktober 1989.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringen sker for at dække det formål, der beskrives i lovforslagets bemærkninger om, at registreringen af rent udenlandske par vil være

uhensigtsmæssig, da registreringen indtil videre ikke vil få nogen betydning i deres hjemland.

Til nr. 2

Ændringsforslaget er en sproglig konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 3

Af hensyn til de mange bestemmelser, der findes i og i tilknytning til dansk lovgivning omhandlende ægteskab og ægtefæller, anses det for hensigtsmæssigt at medtage denne generelle adgang til analogislutning og formålsfortolkning med de indskrænkninger, som angives i § 4.

Til nr. 4

Ad det foreslåede stk. 2

De nævnte regler i myndighedsloven indeholder bestemmelse om adgangen til at tillægge et ægtepar forældremyndigheden i forening. Der er dels tale om overførsel af forældremyndighed efter aftale, dels om overførsel af forældremyndighed efter død. Denne adgang til forældremyndighed i forening skal efter ændringsforslaget ikke kunne anvendes på et registreret partnerskab.

Ad det foreslåede stk. 3

Der findes i dansk lovgivning eksempler på regler, som tillægger den ene part i et ægteskab særlige rettigheder eller særlige pligter bestemt efter den pågældendes køn. Der kan som eksempler nævnes reglerne i lov om børns retsstilling §§ 2 og 3 om ægtemanden, reglerne i lov om ægteskabets retsvirkninger § 11, stk. 1, 2. pkt., om hustruen samt endelig reglerne i lov om bevarelse af enkepensionsret ved separation og skilsmisse om enker.

Ad det foreslåede stk. 4

I internationale traktater, hvor udtrykkene ægteskab og ægtefælle forekommer, må begreberne tages i deres oprindelige betydning, der kun kan ændres ved medkontrahenternes indforståelse.

Reglerne i internationale traktater og konventioner, der tillægger ægtepar rettigheder eller forpligtelser, skal anvendes af danske myndigheder på det registrerede partnerskab, såfremt der ikke derved sker en favorisering eller en diskrimination af det registrerede partnerskab i forhold til, hvad der vil være gældende for et ægteskab.

Til nr. 5

Ved den foreslåede formulering af stk. 1 fastsættes det, at fremgangsmåden ved opløsning af et registreret partnerskab følger reglerne i ægteskabsloven og retsplejeloven om opløsning af et ægteskab med de undtagelser, der fastsættes i stk. 2 og 3.

Til nr. 6

Reglerne i ægteskabslovens § 46 omhandler spørgsmål om forældremyndighed, der ikke finder anvendelse på registreret partnerskab. De hidtil gældende regler i ægteskabsloven om mægling er efter den netop gennemførte lovændring ophævet, hvorfor der ikke er grundlag for en særlig undtagelse på dette område.

Til nr. 7

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 5.

Til nr. 8

Det anses for hensigtsmæssigt, at loven træder i kraft samtidig med ændringerne i ægteskabsloven, jf. lov nr. 209 af 5. april 1989, som i vidt omfang skal anvendes tilsvarende på registreret partnerskab.

Ændringsforslag

til

II. Forslag til lov om ændring af ægteskabsloven, arveloven, straffeloven og lov om afgift af arv og gave

(Ændringer som følge af indførelse af registreret partnerskab)

[af Pia Gjellerup (S) og Carsten Andersen (SF) m.fl.]

Af et *mindretal* (S og SF):

Til § 4

1) Efter den foreslåede ændring, der bliver nr. 1, indsættes som nye numre:

»2. I § 2, stk. 1, litra A, 2. pkt., udgår »eller b«.

3. I § 44, stk. 1, ændres »litra g« til: »litra f«.

Til § 5

2) Datoen »1. juli 1989« ændres til: »1. oktober 1989«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Ændringsforslaget er en konsekvens af den i lovforslagets § 4 foreslåede ændring.

Til nr. 2

Ændringsforslaget er en konsekvens af det tilsvarende ændringsforslag nr. 8 til L 117.

*Grethe Fenger Møller (KF) fmd. Fischer (KF) Helge Adam Møller (KF) Bjørn Elmquist (V)**Niels Anker Kofoed (V) Kirsten Jacobsen (FP) Marianne Jelve (RV)**Nør Christensen (CD) Inger Stilling Pedersen (KRF) Erling Christensen (S)**Ole Espersen (S) Søren Hansen (S) Tove Lindbo Larsen (S) Lissa Mathiasen (S)**Carsten Andersen (SF) Leif Hermann (SF) Ebba Strange (SF) nfmd.*

To af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes besvarelser heraf

Spørgsmål 17:

Falder de fordele (f.eks. arveafgiftsfordele), der i dag kan opnås af ugifte samlevende, f.eks. søskende, væk, hvis lovforslagene vedtages?

Svar:

Ifølge lov om afgift af arv og gave § 2 A, stk. 1, litra b, er der indrømmet en samlelever af samme køn, der ikke er slægtsarving, samme afgiftsfordel som f.eks. ægtefælle og børn. Det er dog en forudsætning, at den pågældende samlelever havde fælles bopæl med arveladeren ved dødsfaldet, eller at den fælles bopæl alene er ophørt på grund af institutionsanbringelse, samt at både arvelader og arving ved dødsfaldet var ugifte (herunder fraseparerede, fraskilte, enker eller enkemænd).

Ifølge forslaget til lov om ændring af ægte-skabsloven, arveloven, straffeloven og lov om afgift af arv og gave § 4 skal den ovenfor nævnte bestemmelse i lov om afgift af arv og gave ophæves i forbindelse med indførelsen af registreret partnerskab.

Det rejste spørgsmål må derfor besvares bekræftende.

Spørgsmål 18:

Ad svaret på spørgsmål 17

Udvalget anmoder om en uddybning af besvarelsen med henblik på en mere udførlig beskrivelse af, hvilke regler der gælder for samlevere af samme køn, der ikke er slægtsarvinger (lov om afgift af arv og gave § 2 A, stk. 1, litra b) og søskende (§ 2 A, stk. 1, litra f).

Det bedes herunder oplyst, hvilken betydning en ophævelse af litra b vil have set i lyset af de muligheder for arveafgiftsnedsettelse, der fremgår af lovens § 3, stk. 6, og, hvilken praksis der i dag følges med hensyn til tilladelser efter sidstnævnte bestemmelse.

Svar:

Justitsministeriet har indhentet en udtalelse fra Skatteministeriet, der har oplyst følgende:

Ifølge lov om afgift af arv og gave § 2 A, stk. 1, litra b, svares der arveafgift efter den laveste sats i lovens § 2 A, stk. 3, (ægtefælleskalaen), når arven tilfalder arveladerens samlelever af samme køn, der ikke er slægtsarving, når denne havde fælles bopæl med arveladeren ved dødsfaldet, eller når den fælles bopæl er ophørt alene på grund af institutionsanbringelse, forudsat at både arvelader og arving ved dødsfaldet var ugifte (herunder fraseparerede, fraskilte, enker eller enkemænd).

Efter reglen i lov om afgift af arv og gave § 2 A, stk. 1, litra f, svares der afgift efter den næstlaveste sats i lovens § 2 A, stk. 2, (skalaen for afkom), når arven tilfalder arveladerens søskende, der har haft fælles bopæl med arveladeren i de sidste 2 år før dødsfaldet, eller hvor en mindst 2-årig fælles bopæl er ophørt alene på grund af institutionsanbringelse, men med bevarelse af økonomisk fællesskab af ikke uvæsentligt omfang mellem arvelader og arving, forudsat at både arveladeren og arvingen ved dødsfaldet var ugifte (herunder fraseparerede, fraskilte, enker og enkemænd).

Efter § 2 A, stk. 1, litra b, er det således tilstrækkeligt, at den fælles bopæl består ved dødsfaldet, hvorimod den efter § 2 A, stk. 1, litra f, skal have bestået i mindst 2 år ved dødsfaldet.

En eventuel ophævelse af lov om afgift af arv og gave § 2 A, stk. 1, litra b, vil ikke få nogen betydning for søskendes mulighed for afgiftsnedsettelse, da de som slægtsarvinger ikke er omfattet af denne bestemmelse, men i stedet af § 2 A, stk. 1, litra f, som beskrevet ovenfor.

En ophævelse af § 2 A, stk. 1, litra b, vil derimod få betydning for de homoseksuelle samlevende, som af den ene eller den anden grund ikke måtte ønske at lade deres partnerskab re-

gistrere. En ophævelse vil ligeledes få betydning for andre samlevende af samme køn, som ikke er slægtsarvinger. De pågældende vil ved en eventuel ophævelse af § 2 A, stk. 1, litra b, i stedet blive omfattet af lov om afgift af arv og gave § 3, stk. 6, hvorefter ministeren for skatter og afgifter kan tillade, at arveafgiften svares efter en lavere afgiftsklasse end den, arvingens slægtskabsforhold til arveladeren vil betinge, hvis arvingen ved arveladerens død i længere tid har hørt til dennes husstand eller været økonomisk afhængig af ham. Nedsættelse efter denne regel vil i praksis blive bevilget, hvis arvelader og arving har haft fælles bopæl i mindst 2 år og bopælsforholdet bestod på tidspunktet for dødsfaldet.

Kriterierne for afgiftsnedsættelse vil således blive ens for samboende søskende og andre samlevende, uanset om de er af samme eller

forskelligt køn, hvis reglen i lovens § 2 A, stk. 1, litra b, ophæves. Der vil dog være den væsentlige forskel, at afgiftsnedsættelsen for samboende søskende følger direkte af loven (§ 2 A, stk. 1, litra f, der bliver litra e), mens afgiftsnedsættelsen for alle andre samlevende beror på en administrativ tilladelse. Den bevillingsmæssige nedsættelse af arveafgiften administreres efter reglerne i Skattedepartementets cirkulære af 2. december 1988 om arveafgift for samlevende personer. Cirkulæret vedlægges.

Skatteministeriet har endvidere henledt opmærksomheden på, at en ophævelse af arveafgiftslovens § 2 A, stk. 1, litra b, vil nødvendiggøre konsekvensændringer i lovens § 2 og § 44, stk. 1. Der henvises til vedlagte skrivelser af 11. april 1988 og 27. januar 1989.

Justitsministeriet kan henholde sig til det af Skatteministeriet oplyste.

Cirkulære om arveafgift for samlevende personer

Ved lov nr. 339 af 4. juni 1986 er der gennemført ændringer i lov om afgift af arv og gave, som senest er optrykt ved lovbekendtgørelse nr. 310 af 23. juni 1983. Ændringsloven er offentliggjort i Lovtidende den 14. juni 1986 og har virkning fra den 21. juni 1986.

Ved loven af 4. juni 1986 er der i § 2 A indsat et nyt litra b) om beregning af arveafgift for samlevende personer af samme køn, og i § 2 A, litra e), som nu er litra f), er der sket en ændring af de hidtidige regler om beregning af arveafgift for samlevende ugifte søskende.

I tilknytning til disse lovændringer foretages der i nærværende cirkulære en tilpasning af retningslinjerne for den praksis, der følges ved bevillingsmæssig nedsættelse af arveafgiften i henhold til arveafgiftslovens § 3, stk. 6.

I nærværende cirkulære gøres der nærmere rede for de gennemførte lovændringer og for de nye retningslinjer for afgiftsnedsættelse efter arveafgiftslovens § 3, stk. 6.

De ændrede regler skal anvendes, når arvelader er afgået ved døden den 21. juni 1986 eller senere.

Samlevende personer af samme køn

1. Ifølge arveafgiftslovens § 2 A, litra b), skal arveafgift af arv, der tilfalder arveladers samlever af samme køn, beregnes efter samme skala, som gælder for arv mellem ægtefæller.

Det er efter lovbestemmelsen en betingelse, at samleveren ikke er arveladers slægtsarving, og at arvelader og arving ved dødsfaldet var ugifte og havde fælles bopæl, eller den fælles bopæl var ophørt alene som følge af institutionsophold.

Slægtsarvinger er den kreds af personer, som efter arveloven har legal arveret. Arveladers forældre og deres livsarvinger samt bedstefor-

ældre og deres børn vil derfor ikke være omfattet af bestemmelsen.

At arvingen har haft fælles bopæl med arveladeren ved dødsfaldet må i almindelighed kunne dokumenteres ved fremlæggelse af bopælsattester fra folkeregistret.

Med fælles bopæl ved dødsfaldet sidestilles det forhold, at arvelader eller arving i umiddelbar tilknytning til, at de har haft fælles bopæl, er flyttet på institution, typisk et plejehjem. Det er uden betydning, hvor lang tid institutionsopholdet har varet.

Både arvelader og arving skal ved dødsfaldet være ugifte. Til ugifte henregnes også fraseparerede, fraskilte, enker og enkemænd.

Samlevende ugifte søskende

2. Ifølge arveafgiftslovens § 2 A, litra f), skal arveafgiften beregnes efter den for livsarvinger gældende afgiftsskala, når ugifte søskende, der har haft fælles bopæl de sidste 2 år før dødsfaldet, arver hinanden.

Den fælles bopæl må i almindelighed kunne dokumenteres ved fremlæggelse af bopælsattester fra folkeregistret.

Med fælles bopæl ved dødsfaldet sidestilles det forhold, at en tidligere 2-årig fælles bopæl er ophørt alene, fordi arvelader eller arving er flyttet på institution, typisk et plejehjem. Det er uden betydning, hvor lang tid institutionsopholdet har varet.

Både arvelader og arving skal ved dødsfaldet være ugifte. Hertil henregnes også fraseparerede, fraskilte, enker og enkemænd.

Bevillingsmæssig nedsættelse af arveafgiften

3. Efter arveafgiftslovens § 3, stk. 6, kan ministeren for skatter og afgifter, når arvingen ved arveladerens død i længere tid har hørt til den-

nes husstand eller været økonomisk afhængig af denne, tillade, at arveafgift beregnes efter en lavere afgiftsklasse, end slægtskabsforholdet mellem arvelader og arving betinger.

For behandlingen af ansøgninger om arveafgiftsnedsettelse efter § 3, stk. 6, gælder følgende retningslinjer:

A. Lovens betingelse, hvorefter arvingen skal have tilhørt arveladers husstand eller have været økonomisk afhængig af arveladeren, anses for opfyldt, når arvelader og arving har haft fælles bopæl.

B. Den fælles bopæl skal have været i mindst 2 år og må kunne dokumenteres ved fremlæggelse af bopælsattester fra folkeregistret. Kun rent undtagelsesvis kan anden form for dokumentation anvendes.

C. Det fælles bopælsforhold skal bestå på tidspunktet for dødsfaldet.

Har det fælles bopælsforhold bestået i mindst 2 år, og er det derefter ophørt alene af den grund, at arvingen eller arveladeren er fra-

flyttet til ophold på et sygehus, et plejehjem eller en lignende institution, nedsættes arveafgiften, som om den fælles bopæl ikke var ophørt. Det er uden betydning, hvor lang tid institutionsopholdet har varet.

D. Er de under punkt A, B og C nævnte betingelser for nedsættelse opfyldt, nedsættes arveafgiften altid til arveafgiften efter afgiftsklasse A som for livsarvinger. Ved afgørelsen af om arveafgiften kan nedsættes, er arvrens størrelse og arvingens økonomiske forhold uden betydning.

E. I tilfælde, hvor afgiftspligt er indtrådt den 21. juni 1986 eller senere, og arveafgift er beregnet uden hensyn til, at arveafgiften efter retningslinjerne i dette cirkulære kunne være nedsat, kan der ske nedsættelse og tilbagebetaling af for meget erlagt arveafgift efter derom indgivet ansøgning til skattedepartementet.

4. Hermed bortfalder skattedepartementets vejledning af 14. juni 1982 om arveafgiftsnedsettelse efter arveafgiftslovens § 3, stk. 6.

Skattedepartementet, den 2. december 1986

JENS ROSMAN

/ Ebbe Willumsen

SKATTEMINISTERIET

Skattedepartementet

Den 27. januar 1989

Justitsministeriet

Ved skrivelse af 27. december 1988 har Justitsministeriet anmodet om eventuelle yderligere bemærkninger i anledning af genfremsættelsen af forslag til lov om registreret partnerskab (L 117) og forslag til lov om ændring af ægteskabsloven, arveloven, straffeloven og lov om afgift af arv og gave (L 118).

I den anledning skal Skattedepartementet anbefale Justitsministeriet at foranledige, at ændringslovens § 4 formuleres således:

»§ 4

I lov om afgift af arv og gave, jf. lovbekendtgørelse nr. 62 af 6. februar 1987, som ændret ved § 5 i lov nr. 360 af 1. juli 1988, foretages følgende ændringer:

1. I § 2 A, stk. 1 ophæves *litra b*).
Litra c)–g) bliver herefter *litra b)–f*).
2. I § 2 A, stk. 2, udgår »eller b«.
3. I § 44, stk. 1, ændres »litra g« til: »litra f«.

Skattedepartementet skal endvidere bemærke, at vedtagelse af lovforslagene kan give problemer i forbindelse med reglerne i EF-traktaten og Wienerkonventionen om rettigheder og immunitet for henholdsvis ansatte ved EF og udsendte diplomater. Dette kan illustreres ved følgende eksempel:

Et registreret par opgiver bopælen her i landet og flytter til Bruxelles, hvor den ene part er ansat ved EF, mens den anden part er »hjemmegående«.

EF-traktatens artikel 13 og 14 bestemmer, at EF har beskattingsretten til indkomst ved arbejde for EF. En EF-ansat og dennes ægtefælle anses for stadig at være hjemmehørende i den stat, hvor de havde bopæl inden ansættelsen

ved EF. Den stat, hvori EF-ansættelsen udføres, kan derfor ikke beskatte den EF-ansatte og dennes ægtefælle som personer, der er hjemmehørende i denne stat.

Efter en vedtagelse af lovforslaget om registreret partnerskab vil Danmark betragte det registrerede par i eksemplet som omfattet af EF-traktatens artikel 13 og 14, således at både den EF-ansatte og den registrerede partner anses som hjemmehørende i landet og dermed fuldt skattepligtige. Belgiens lovgivning sidestiller derimod ikke registreret partnerskab med et ægteskab, og den EF-ansattes partner vil derfor ikke blive anset for en ægtefælle, der er omfattet af artikel 14. Belgien vil anse partneren som bosat i Belgien og derfor omfattet af fuld skattepligt.

Et tilsvarende dobbeltdomicilproblem kan foreligge, hvis en dansk diplomat, som af den danske stat udsendes til tjeneste i udlandet, tager sin registrerede partner med.

Det modsatte problem kan foreligge for et par fra en anden EF-stat, hvoraf den ene gør tjeneste ved en EF-institution her i landet, hvis de lader deres partnerskab registrere. I så fald vil Danmark betragte den EF-ansatte og den registrerede partner som hjemmehørende i den oprindelige hjemstat; denne stat vil derimod anse partneren for hjemmehørende her i landet.

Vedtagelsen af partnerskabsforslagene vil altså kunne medføre, at en registreret partner til en EF-ansat eller en diplomat, der arbejder i en anden EF-stat eller i udlandet, vil blive anset for hjemmehørende både i Danmark og i den fremmede stat.

Hvis Danmark har en dobbeltbeskatningsaftale med den fremmede stat, vil dette dobbeltdomicil-problem blive løst ved aftalens bestemmelse om skattemæssigt hjemsted.

Såfremt problemet skal løses ved en bestemmelse i dansk lovgivning, må der i § 4 i L 117 indsættes en regel om, at reglerne om ægtefæller i EF-traktatens artikel 13 og 14 og i de to love om Wienerkonventionerne ikke finder anvendelse på det registrerede partnerskab.

Det omvendte problem vil foreligge for et par fra en anden stat, hvoraf den ene gør tjeneste ved en EF-institution her i landet eller som diplomat. Hvis de lader deres partnerskab registrere, vil hverken Danmark eller hjemstaten betragte partneren som hjemmehørende eller fuldt skattepligtig.

Dette dobbelte skattefriheds-problem løses ikke ved dobbeltbeskatningsaftalerne. På denne baggrund skal Skattedepartementet foreslå, at der udarbejdes et ændringsforslag til L 117 som nævnt ovenfor.

En kopi af en notits fra Udenrigsministeriet vedrørende artikel 13 og 14 i EF-traktaten vedlægges til orientering.

Der kan endvidere henvises til Skattedepartementets bemærkninger af 11. april 1988.

Der henvises til Justitsministeriet, j.nr. L.A. 1988-41002-50.

Med venlig hilsen

Lise Bo Hansen
fuldmægtig

M. I.

Den 28. juli 1982

Notits til R. III

EF-ansattes skatteforhold

Under henvisning til notits af 13. juli 1982 skal det hermed oplyses, at tjenestemænd, som er ansat af EF, beskattes i henhold til artikel 13 og 14 i EF-traktaten, der lyder som følger:

Artikel 13

Løn, vederlag og honorarer, som Fællesskaberne udbetaler sine tjenestemænd og øvrige ansatte, beskattes til fordel for Fællesskaberne på de betingelser og efter den fremgangsmåde, som fastsættes af Rådet på grundlag af forslag fra Kommissionen.

Tjenestemændene og de øvrige ansatte fritages for national beskatning af løn, vederlag og honorarer, som de modtager fra Fællesskaberne.

Artikel 14

Fællesskabernes tjenestemænd og øvrige ansatte, som udelukkende med henblik på virksomhed i Fællesskabernes tjeneste tager ophold på en anden medlemsstats område end den stat, hvori de ved deres tiltræden i Fællesskabernes tjeneste havde bopæl i skattemæssig henseende, skal med hensyn til beskatning af indkomst og formue og til arveafgift samt til anvendelsen af de mellem Fællesskabernes medlemsstater indgåede overenskomster til undgåelse af dobbeltbeskatning af begge de nævnte

stater betragtes, som om de havde bevaret deres tidligere bopæl, under forudsætning af, at denne var beliggende i en af Fællesskabernes medlemsstater. Denne bestemmelse finder ligeledes anvendelse på ægtefællen i det omfang, denne ikke er selverhvervende, og på børn, som de i denne artikel nævnte personer tager vare på og forsørger.

Løsøre, der tilhører de i foregående stykke omhandlede personer, og som befinder sig på opholdslandets område, fritages for arveafgift i denne stat; ved fastsættelsen af en sådan afgift betragtes løsøret, med forbehold af tredjelandes ret og af eventuel anvendelse af bestemmelser i internationale overenskomster vedrørende dobbeltbeskatning, som om det befandt sig i den stat, hvor det skattemæssige hjemsted findes.

En bopæl, der udelukkende er erhvervet med henblik på virksomhed i andre internationale organisationers tjeneste, tages ikke i betragtning ved anvendelsen af denne artikels bestemmelser.

Hvad angår tjenestemænd tilknyttet Den Europæiske Investeringsbank har disse samme beføjelser og rettigheder som personer henhørende under artikel 13 og 14, idet Investeringsbanken ifølge artikel 129 i EØF-traktaten har status som juridisk person.

M. I., den 28. juli 1982

SKATTEMINISTERIET
Skattedepartementet
den 11. april 1988

Justitsministeriet,
Slotsholmsgade 10,
1216 København K

Justitsministeriet har i skrivelse af 23. marts 1988 anmodet Skatteministeriet om at tage stilling til, om og i hvilket omfang indførelse af adgang til at lade partnerskab registrere giver anledning til ændringer i love og administrative forskrifter, der henhører under ministeriets område.

Skattedepartementet skal i den anledning bemærke, at lovforslaget om registreret partnerskab formentlig ikke vil nødvendiggøre lovændringer på skatteområdet udover den ændring af arveafgiftsloven, der er optaget som § 4 i lovforslag nr. L 183. Ophævelsen af arveafgiftslovens § 2 A, 1. pkt., litra b, medfører dog konsekvensændringer i § 2 (ægtefælleskalaen)

og § 44, stk. 1, hvilket tidligere telefonisk er meddelt kontorchef Marianne Levy.

En forudsætning for, at lovforslaget ikke nødvendiggør lovændringer på skatteområdet, er imidlertid, at de bestemmelser i skattelovgivningen, hvor der er anvendt udtryk som »ægteskab«, »ægtefælle«, »mand« og »hustru«, uden videre finder tilsvarende anvendelse på personer, der har ladet deres partnerskab registrere, jf. § 3 i lovforslag nr. L 182.

Justitsministeriet vil fra Told- og Afgiftsdepartementet modtage oplysning om, hvorvidt der vil være behov for ændringer på told- og afgiftsområdet.

Der henvises til Justitsministeriets j.nr. L.A. 1988-41002-6 og L.A. 1988-41002-7.

Lars H. Nielsen

/ Birgitte Villadsen